

Godina XIV
Utorak, 21. prosinca/decembra 2010. godine

Broj/Broj105

Godina XIV
Utorak, 21. decembra 2010. godine

ISSN 1512-7494 - hrvatski jezik
ISSN 1512-7508 - srpski jezik
ISSN 1512-7486 - bosanski jezik

Na osnovu člana 119. Zakona o patentu ("Službeni glasnik BiH" broj 53/10) direktorica
Instituta za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine d o n o s i

**PRAVILNIK
O POSTUPKU ZA PRIZNANJE PATENTA I KONSENZUALNOGA PATENTA**

DIO PRVI – OBIM PRIMJENE PRAVILNIKA

**Član 1.
(Predmet Pravilnika)**

(1) Pravilnikom o postupku za priznanje patenta i konsenzualnoga patent (u dalnjem tekstu: Pravilnik) bliže se uređuju određena pitanja sadržana u Zakonu o patentu (u dalnjem tekstu: Zakon, "Službeni glasnik BiH" broj 53/10) u vezi s postupcima koji se vode pred Institutom za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Institut).

(2) Ako ovim pravilnikom nije drugačije propisano, odredbe koje se odnose na patent na odgovarajući način se primjenjuju na konsenzualni patent.

**DIO DRUGI - POSTUPAK ZA PRIZNANJE PATENTA
POGLAVLJE I. POKRETANJE POSTUPKA ZA PRIZNANJE PATENTA**

**Član 2.
(Podnošenje prijave patenta)**

(1) Prijava patenta podnosi se u skladu sa članom 20. Zakona, u pisanim obliku, direktno ili poštom, tako da se zahtjev za priznanje patenta podnosi u dva primjerka a ostali sastojci prijave u jednom primjerku.

(2) Prijava patenta može se podnijeti i telefaksom ili na službeni e-mail Instituta pod uvjetom da se u roku od petnaest dana od njenog prijema u Institut dostavi u obliku propisanom odredbom člana 9. ovoga pravilnika.

(3) Uz prijavu patenta podnose se sljedeći dodaci:

- a) dokaz o uplaćenoj upravnoj taksi (u dalnjem tekstu: taksa) i naknadi posebnih troškova postupka (u dalnjem tekstu: troškovi postupka), ili potvrda o članstvu u jednom od registriranih udruženja inovatora s teritorije Bosne i Hercegovine, kao dokaz na osnovu kojeg se traži umanjenje iznosa za plaćanje taksi i troškova postupka. Kao dokaz o uplati dostavljaju se originalna uplatnica ili neki drugi dokaz,
- b) punomoć za zastupanje ako se prijava podnosi posredstvom predstavnika; ukoliko predstavnik podnosi generalnu punomoć, potrebno je uz svaki predmet koji zastupa dostaviti kopiju generalne punomoći,

- c) izjava o zajedničkom predstavniku u slučaju više podnosiča,
- d) izjava pronalazača u slučaju kad ne želi biti naveden u prijavi,
- e) prijepis prve prijave ovjerene od nadležnog organa ako je zatraženo pravo prvenstva u skladu sa članom 26. Zakona,
- f) potvrda o izlaganju na međunarodnoj izložbi ako je pronalazak bio izložen u skladu sa članom 9. tačka b) Zakona,
- g) dokaz ili podaci o uzorku živog biološkog materijala ako je on nužan za otkrivanje pronalaska u skladu sa članom 20. stav (3) Zakona,
- h) popis nukleotidnih i/ili aminokiselinskih sekvenci ako prijava sadržava otkrivanje jedne nukleotidne i/ili aminokiselinske sekvence ili više njih.

Član 3.
(Obrazac zahtjeva za priznanje patenta)

- (1) Zahtjev za priznanje patenta sadržava:
  - a) izričitu naznaku da se zahtjeva priznanje patenta,
  - b) naziv pronalaska koji jasno i sažeto izražava bit pronalaska i ne smije sadržavati komercijalne nazive, žigove, imena, šifre, skraćenice uobičajene za pojedine proizvode i slično,
  - c) podatke o podnosiču prijave, e-mail i kontakt-telefon, za fizička lica prezime, ime i prebivalište, ili firmu i sjedište za pravna lica; ako postoji više podnosiča, naznaku o pisanoj izjavi o zajedničkom predstavniku,
  - d) podatke o pronalazaču, prezime, ime i prebivalište, ili naznaku o pisanoj izjavi pronalazača da ne želi biti naveden u prijavi patenta; ako je pronalazač ujedno i podnosič prijave, potrebno je navesti naznaku o tome,
  - e) podatke o predstavniku, prezime, ime i prebivalište, ili firmu i sjedište ako je riječ o pravnom licu,
  - f) oznaku pronalaska prema Međunarodnoj klasifikaciji patenata (u dalnjem tekstu: MKP),
  - g) naznaku za ulazak u nacionalnu fazu prijave PCT i podatke navedene u dodatnom listu obrasca iz stava (2) ovog člana,
  - h) zahtjev sa podacima o pravu prvenstva iz člana 25. Zakona, naznaku države kojoj je podnesena prva prijava, datum kad je podnesena i broj koji joj je dodijeljen,
  - i) naznaku o izlaganju pronalaska na izložbi u skladu sa članom 9. tačka b) Zakona,
  - j) naznaku o zahtjevu za izdvajanje iz prijave uz navođenje broja prvobitne prijave u skladu sa članom 23. Zakona,
  - k) adresu za korespondenciju na teritoriji Bosne i Hercegovine, koja je, u pravilu, prebivalište podnosiča prijave ili njegovog predstavnika, ili zajedničkog predstavnika, ako ima više podnosiča prijave, uz navođenje broja telefona, telefaksa ili e-maila,
  - l) kontrolni popis:
    - broj stranica opisa pronalaska,
    - broj patentnih zahtjeva i broj stranica patentnih zahtjeva,
    - broj crteža i broj stranica crteža,
    - sažetak,
    - dodaci uz prijavu,
  - m) naznaku o plaćenim taksama i troškovima postupka,
  - n) potpis ili pečat podnosiča prijave, odnosno potpis ili pečat njegovog predstavnika ako ga ima.
- (2) Podaci iz stava (1) ovog člana navode se na obrascu zahtjeva za priznanje patenta P01, a podaci iz tačke g) istoga stava na dodatnom listu DL4. Navedeni obrazac i dodatni list sastavni su dio ovoga pravilnika.

(3) Ako predviđeni prostor u pojedinoj rubrici obrasca iz stava (2) ovog člana nije dovoljan, zahtijevani podatak, sa oznakom rubrike i njenog punog sadržaja, prilaže se kao poseban dodatak obrascu.

(4) Institut ne provjerava istinitost podataka navedenih u zahtjevu za priznanje patenta.

(5) Ovjerjen primjerak popunjenoj obrasca zahtjeva iz stava (2) ovog člana Institut dostavlja podnosiocu.

Član 4.
(Popunjavanje obrasca zahtjeva)

(1) Obrazac se popunjava na kompjuteru ili pisaćoj mašini, jasnim slovima i bez grešaka.

(2) Institutu se podnose dva primjerka obrasca od kojih jedan primjerak zadržava Institut, a drugi primjerak sa upisanim brojem prijave patenta, ulaznim brojem protokola, datumom i ovjerom se dostavlja podnosiocu i služi kao dokaz o utvrđivanju datuma podnošenja prijave.

Član 5.
(Opisivanje pronalaska)

(1) Opisivanje pronalaska sastavlja se na način i prema redoslijedu propisanim u ovom članu.

(2) U opisivanju se najprije navodi naziv pronalaska koji se pojavljuje u zahtjevu i:

- a) područje tehnike na koje se pronalazak odnosi (uz naznaku MKP ako je podnosiocu prijave poznata),
- b) tehnički problem za čije se rješenje traži zaštita patentom,
- c) stanje tehnike (prikaz i analiza poznatih rješenja definiranog tehničkog problema), izloženo u obimu koji je poznat podnosiocu prijave, a koji je nužan za razumijevanje pronalaska i ispitivanje prijave. Pri tome je poželjno citirati patentne dokumente i druge izvore koji se odnose na opisano stanje tehnike,
- d) izlaganje biti pronalaska tako da se tehnički problem i njegovo rješenje mogu razumjeti, te navođenje tehničke novosti pronalaska u odnosu na prethodno stanje tehnike,
- e) kratko opisivanje crteža ako ih ima,
- f) detaljno opisivanje najmanje jednog od načina ostvarivanja pronalaska uz navođenje primjera izvođenja i s pozivom na crteže ako postoje,
- g) način industrijske ili druge primjene pronalaska ako nije očit iz opisa ili same prirode pronalaska.

(3) Poželjno je da svakom od dijelova navedenih u stavu (2) ovog člana prethodi odgovarajući naslov. Izuzetno se mogu primijeniti drukčiji način i redoslijed sastavljanja opisa ako bi, zbog prirode pronalaska, takav način rezultirao boljim razumijevanjem pronalaska i ekonomičnjim prikazom.

(4) Rješenje tehničkog problema obrazloženog u opisivanju pronalaska:

- a) mora biti određeno bez proizvoljnosti i prepostavki; sve bitne karakteristike pronalaska moraju biti predviđene jasno i nedvosmisleno tako da ga lice vješt u struci može izvesti,
- b) ako se pronalazak odnosi na postupak, treba sadržavati sve njegove bitne karakteristike, tako da je izvođenje postupka vidljivo u cijelosti, što je potrebno dokazati primjerima izvođenja,
- c) ako se pronalazak odnosi na konstrukciju i prikazan je na slici, treba sadržavati podrobnopisan rješenja konstrukcije s pozivanjem na sliku, a kao dokaz izvodljivosti potrebno je opisati način djelovanja pojedinih bitnih sastojaka i način djelovanja konstrukcije kao cjeline,
- d) ako postoji više načina za izvođenje istog pronalaska, treba sadržavati njihov opis.

(5) Ako podnosiocu MKP oznaka nije poznata, nju će odrediti Institut uz naplatu troškova postupka.

Član 6.
(Patentni zahtjevi)

(1) Patentni zahtjevi moraju biti sastavljeni tako da definiraju pronalazak isključivo tehničkim karakteristikama pronalaska.

(2) Broj patentnih zahtjeva mora biti razuman s obzirom na prirodu pronalaska za koji se zahtjeva zaštita. Ako postoji više patentnih zahtjeva, njihov redoslijed se označava arapskim brojevima.

(3) Patentni zahtjevi, kad god je to moguće, sadržavaju:

- a) uvodni dio koji započinje nazivom pronalaska, a zatim one tehničke karakteristike koje u međusobnoj kombinaciji pripadaju prethodnom stanju tehnike, a nužne su za definiranje karakteristika pronalaska za koji se traži zaštita,
- b) drugi karakteristični dio zahtjeva, kojem prethodi izraz "karakteriziran time" ili "naznačen time", u kojem se navode tehničke karakteristike pronalaska za koje se, u kombinaciji s tehničkim karakteristikama prethodnog stanja tehnike iz stava (3) tačka a) ovog člana, traži zaštita patentom.

(4) Ako je udovoljeno uvjetu o jedinstvu pronalaska iz člana 18. Zakona, prijava patenta može sadržavati više nezavisnih zahtjeva iste kategorije (proizvod, postupak, uređaj, primjena) ako predmet prijave pronalaska nije moguće obuhvatiti jednim zahtjevom.

(5) Uz svaki patentni zahtjev u kojem su navedena bitna obilježja pronalaska može se postaviti jedan ili više zavisnih patentnih zahtjeva koji se odnose na specifična obilježja pronalaska.

(6) Zavisni patentni zahtjev sadržava specifična obilježja pronalaska nekog drugog (zavisnog ili nezavisnog) patentnog zahtjeva i, ako je to moguće, na početku sadržava upućivanje na drugi patentni zahtjev ili druge patentne zahtjeve. Nakon toga se navode dodatna obilježja za koje se traži zaštita. Svi zavisni patentni zahtjevi koji se pozivaju na prethodni patentni zahtjev ili na više njih moraju biti grupirani tako da se lahko odredi veza međusobno zavisnih zahtjeva i da se njihovo značenje u toj vezi može lako protumačiti.

(7) Patentni zahtjevi, osim kad je to apsolutno potrebno, ne smiju se u pogledu tehničkih karakteristika pronalaska pozivati na opis ili crteže. Naročito se ne smiju pozivati navodom: "kao što je to opisano u dijelu... opisa", ili "kao što je prikazano na slici... crteža".

(8) Ako prijava patenta sadržava crteže, poželjno je da poslije tehničkih karakteristika navedenih u patentnim zahtjevima slijede pozivne oznake koje se odnose na te karakteristike. Ako su upotrijebljene, poželjno je da su pozivne oznake stavljenе u zagrade. Ako uvođenje pozivnih oznaka ne olakšava razumijevanje patentnoga zahtjeva, ne treba ih uvoditi. Pozivne oznake ne mogu se tumačiti kao ograničenje zahtjeva.

(9) Jedinstvena pronalazačka zamisao ostvaruje se kad je više pronalazaka tako povezano da između njih postoji tehnička veza koja obuhvaća jednu ili više istih ili odgovarajućih posebnih tehničkih karakteristika. Izraz "posebne tehničke karakteristike" označava one tehničke karakteristike koje određuju doprinos kojim svaki od navedenih pronalazaka, posmatran kao cjelina, mijenja postojeće stanje tehnike. Ocjena o tome da li je više pronalazaka međusobno povezano tako da čine jedinstvenu pronalazačku zamisao donosi se bez obzira na to da li su pronalasci definirani u odvojenim patentnim zahtjevima, ili kao alternative u okviru jednog patentnog zahtjeva.

Član 7.
(Crteži)

(1) Upotrebljiva površina na listovima koji sadržavaju crteže ne smije biti veća od 26,2 x 17 cm i listovi ne smiju imati iscrtane okvire oko upotrebljive ili upotrijebljene površine. Najmanje margine jesu:

- gornja strana: 2,5 cm
- lijeva strana: 2,5 cm
- desna strana: 1,5 cm
- donja strana: 1 cm.

(2) Crteži se izrađuju tako da:

- a) crte moraju biti ujednačeno debele, crne, dobro uočljive i neizbrisive, a površine između crta ne smiju se bojiti ili tonirati,
- b) poprečni presjeci označavaju se sjenčenjem koje ne smije ometati uočljivost glavnih crta i pozivnih oznaka,
- c) omjer crteža i jasnoća njihovog grafičkog izvođenja moraju biti takvi da se na fotografskoj reprodukciji s umanjenjem mogu bez teškoća prepoznati sve pojedinosti,
- d) svi brojevi, slova i pozivne oznake na slikama moraju biti jednostavni i jasni, zgrade, krugovi ili navodnici ne smiju se upotrebljavati u vezi s brojevima i slovima,
- e) elementi na slici moraju biti proporcionalni osim ako su disproportcije nužne za veću jasnoću slika,
- f) visina brojeva i slova ne smije biti manja od 0,32 cm; za opisivanje crteža upotrebljava se latinična ili, ako je uobičajeno, grčka abeceda,
- g) jedan list crteža može sadržavati više slika; ako je jedna slika kao cjelina izrađena na dva lista ili na više listova, dijelovi slika na različitim listovima moraju se izraditi tako da se cijela slika može sastaviti bez zaklanjanja, odnosno preklapanja pojedinih dijelova slike s različitim listova; slike na jednom listu moraju biti raspoređene jedna ispod druge, međusobno jasno odvojene, ali bez većeg slobodnog prostora između sebe; različite slike moraju se označiti redoslijedom arapskim brojevima i nezavisno od označavanja listova,
- h) pozivne oznake koje nisu spomenute u opisu ne smiju se pojaviti ni u crtežu i obrnuto,
- i) iste karakteristike, ako su označene pozivnim oznakama, moraju u cijeloj prijavi biti označene istim oznakama,
- j) ako crteži sadržavaju velik broj pozivnih oznaka, preporučuje se da se priloži poseban list s popisom svih pozivnih oznaka i karakteristika označenih tim oznakama,
- k) crteži ne smiju sadržavati tekstualne dijelove osim kad je to nužno; kratke riječi kao što su "voda", "para", "otvoreno", "zatvoreno", "presjek A-B" ili kratke ključne riječi nužne za razumijevanje teksta u blok – dijagramu i dijagramu toka.

(3) Crteži se izrađuju upotrebom sredstava koja omogućuju izradu crteža u skladu sa stavom (2) ovog člana.

Član 8.
(Sažetak)

(1) Sažetak sadržava naziv pronalaska i kratak sadržaj biti pronalaska koji je prikazan u opisu, patentnim zahtjevima i crtežu. Kratak pregled mora upozoriti na područje tehnike na koje se odnosi pronalazak i mora omogućiti jasno razumijevanje tehničkog problema, rješenja tog problema i osnovni način, odnosno načine upotrebe pronalaska. Ako je potrebno, u sažetku se može navesti hemijska formula koja, od svih formula sadržanih u prijavi, najbolje karakterizira pronalazak.

(2) Sažetak ne smije sadržavati navode u vezi s proizvoljnim svojstvima i vrijednostima pronalaska, niti navode u vezi s teoretskim mogućnostima primjene.

(3) Ako prijava patenta sadržava crtež, podnositac prijave treba naznačiti sliku ili, izuzetno, više slika koje predlaže za objavljivanje uz sažetak. Institut može odlučiti da objavi drugu sliku ili više drugih slika ako smatra da bolje karakteriziraju pronalazak. Sve glavne karakteristike pronalaska koje su navedene u sažetku i ilustrirane slikom moraju biti praćene pozivnim oznakama u zagradi.

(4) Sažetak mora biti sastavljen tako da može efikasno poslužiti kao instrument za pretragu u određenom području tehnike, posebno da se na osnovu njega ocijeni potreba za uvidom u kompletну prijavu patenta.

(5) Sažetak sadržava najviše 150 riječi.

Član 9.

(Upustvo za sastavljanje prijave patenta)

(1) Sastojci prijave patenta moraju biti prikladni za direktno fotografjsko umnožavanje, za umnožavanje elektrostatičkim postupkom, za ofsetnu štampu i skeniranje u neograničenom broju primjeraka. Listovi ne smiju biti zgužvani ili poderani, ne smiju se presavijati. Može se upotrebljavati samo jedna strana lista.

(2) Listovi su formata A4 papira (29,7 x 21 cm), bijele boje, glatki, bez sjaja, jaki, savitljivi i dugotrajni. Svaki list se upotrebljava tako da su gornja i donja strana lista kraće strane formata (tzv. visoki format).

(3) Svaki od sastojaka prijave patenta (zahtjev za priznanje patenta, opis pronalaska, patentni zahtjevi, crteži i sažetak) mora počinjati na novom listu i biti potpisani od podnosioca prijave. Listovi moraju biti međusobno spojeni tako da ih je lako prelistavati, izdvajati i ponovno spajati.

(4) Najmanje dopuštene margine na listovima koji ne sadržavaju crteže iznose:

- gornja strana lista 2 cm
- lijeva strana lista 2,5 cm
- desna strana lista 2 cm
- donja strana lista 2 cm.

(5) Preporučene najveće margine na listovima koji ne sadržavaju crteže iznose:

- gornja strana lista 4 cm
- lijeva strana lista 4 cm
- desna strana lista 3 cm
- donja strana lista 3 cm.

(6) U trenutku podnošenja prijave patenta margine na listovima moraju biti potpuno prazne (čiste).

(7) Svi listovi u prijavi patenta moraju biti numerirani uzlaznim arapskim brojevima koji se stavljuju na sredini gornje strane lista, ali ne na marginu.

(8) Zahtjev za priznanje patenta, opis pronalaska, patentni zahtjevi i sažetak moraju biti čitko štampani. Izuzetno, grafički simboli i oznake, te hemijske i matematičke formule, ako je to nužno, mogu se upisati ručno. Razmak između redaka teksta mora iznositi 1,5 redaka.

(9) Visina velikih slova u tekstu ne može biti manja od 0,21 cm, pri čemu otisak slova na listu mora biti tamne i neizbrisive boje.

(10) Zahtjev za priznanje patenta, opis pronalaska, patentni zahtjevi i sažetak ne smiju sadržavati crteže. Opis pronalaska, patentni zahtjevi i sažetak mogu sadržavati hemijske ili matematičke formule, a opis pronalaska i sažetak – tablice. Patentni zahtjevi i sažetak mogu sadržavati hemijske ili matematičke formule, a opis pronalaska i sažetak – tablice. Patentni zahtjevi mogu sadržavati tablice samo ako je bit zahtjeva takva da su poželjne tablice. Tablice i hemijske ili matematičke formule mogu biti prikazane u "poprečnom formatu" ako se u "visokom formatu" ne mogu prikazati na zadovoljavajući način. Listovi na kojima su tablice i hemijske ili matematičke formule prikazane u "poprečnom formatu" postavljaju se tako da zaglavje tablica ili formula bude na lijevoj strani lista.

(11) Vrijednosti fizičkih veličina obavezno se iskazuju u jedinicama Međunarodnog sistema jedinica (SI). Za matematičke, hemijske i molekularne formule i atomske mase upotrebljavaju se simboli, a i tehnički izrazi i znakovi koji su prihvaćeni i uobičajeni u navedenom području tehnike.

(12) Nazivi, znakovi i simboli moraju se dosljedno upotrebljavati u cijelom tekstu prijave patenta.

(13) Svaki list teksta može imati minimalan broj pogrešaka i ne smije se dopunjavati, križati ili ispisivati između redaka. Odstupanje od ovoga pravila dopušteno je ako se time ne ugrožavaju vjerodostojnost sadržaja i mogućnost kvalitetnog umnožavanja teksta.

Član 10.

(Sadržaji koji se ne smiju navoditi u prijavi)

(1) Prijava patenta ne smije sadržavati:

- a) navode ili crteže suprotne zakonu ili moralu,
- b) navode koji omalovažavaju proizvode ili postupke bilo kojeg trećeg lica ili kvalitet i značenje prijave, odnosno patenta tog lica; poređenje s prethodnim stanjem tehnike, samo po sebi, ne smatra se omalovažavanjem,
- c) navode koji očito nisu bitni ni potrebni.

(2) Ako prijava patenta sadržava navode ili crteže iz stava (1) tačka a) ovog člana, Institut će ih prilikom objavljivanja izostaviti upozoravajući na mjesto i broj izostavljenih riječi ili crteža.

(3) Ako prijava patenta sadržava navode iz stava (1) tačka b) ovoga člana, Institut ih može izostaviti prilikom objavljivanja. Institut će upozoriti na mjesto i broj izostavljenih riječi i na zahtjev dostaviti kopiju izostavljenih dijelova teksta.

Član 11.

(Naknadni podnesci)

(1) Odredbe čl. 5. do 10. ovoga pravilnika primjenjuju se i na naknadne podneske kojima se zamjenjuju bitni sastojci prijave patenta. Ti podnesci dostavljaju se Institutu na jednak način kao i prijava patenta.

(2) Uz naznaku da se radi o izmjeni dostavlja se i obrazloženje izmjene.

(3) Svi bitni sastojci prijave patenta i podnesci koji se naknadno dostavljaju moraju biti potpisani. Ako podnesak nije potpisani, Institut će pozvati zainteresiranu stranku da ga potpiše u roku ne dužem od mjesec dana, računajući od dana prijema poziva. Ako je u tome roku potpisani, podnesak zadržava datum kad je primljen. U suprotnom, smatra se da nije podnesen.

(4) Naknadno podneseni dokumenti koji se saopćavaju trećim licima ili koji su u vezi s dvije ili više prijave patenata moraju se podnijeti u broju koji odgovara broju lica kojima se saopćavaju, odnosno broju prijava na koje se odnose. Ako zainteresirana stranka, uprkos zahtjevu Instituta, ne dostavi potreban broj primjeraka dokumenta, primjeri koji nedostaju osigurat će se na teret troškova zainteresirane stranke.

POGLAVLJE II. ŽIVI BIOLOŠKI MATERIJAL

Član 12. (Pohranjivanje živog biološkog materijala)

(1) Ako pronalazak koji se želi zaštititi patentom uključuje upotrebu ili se odnosi na živi biološki materijal koji nije dostupan javnosti i koji se u prijavi patenta ne može opisati na način koji bi stručnom licu omogućio njegovo izvođenje, pronalazak će se smatrati opisanim na dovoljno jasan i potpun način, u smislu člana 20. stav (3) Zakona, samo ako je udovoljeno ovim uvjetima:

- a) ako je uzorak živog biološkog materijala pohranjen u ovlaštenoj ustanovi u skladu sa članom 20. stav (3) Zakona, najkasnije na dan podnošenja prijave patenta,
  - b) ako prijava patenta sadržava sve podatke o pohranjenom živom biološkom materijalu koji su poznati podnosiocu prijave,
  - c) ako se u prijavi patenta navede naziv ovlaštene ustanove iz člana 20. stav (3) Zakona i broj pod kojim je biološki materijal zaveden.
- (2) Podaci iz stava (1) tačka c) ovog člana mogu se dostaviti naknadno:
- a) u roku od tri mjeseca od datuma podnošenja zahtjeva za priznanje prava prvenstva,
  - b) do dana podnošenja zahtjeva za prijevremeno objavljivanje, u skladu sa članom 37. stav (2) Zakona.

Član 13. (Dostupnost živog biološkog materijala)

(1) Pohranjeni uzorak živog biološkog materijala učiniti će se dostupnim na zahtjev. Dostupnost živog biološkog materijala sastoji se od izdavanja njegovog uzorka tražiocu. Tražilac može biti:

- a) bilo koje lice koje podnese takav zahtjev u periodu između objavljivanja patentne prijave i priznanja patenta, te, ako podnositelj prijave tako zahtijeva, samo nezavisni stručnjak,
  - b) bilo koje lice koje to zatraži nakon priznanja patenta i uprkos poništenju patenta.
- (2) Zahtjev za izdavanje uzorka živog biološkog materijala dostavlja se Institutu na obrascu koji propisuje ovlaštena ustanova, u skladu sa članom 20. stav (3) Zakona. Na njemu Institut potvrđuje da je podnesena prijava patenta u kojoj se podnositelj prijave pozvao na pohranjivanje živog biološkog materijala, te da tražilac ima pravo zahtijevati izdavanje uzorka živog biološkog materijala.
- (3) Uzorak će se učiniti dostupnim samo onda ako se lice koje zahtijeva njegovo izdavanje obaveže da za vrijeme trajanja patenta neće:
- a) taj uzorak ili bilo koji materijal dobiven iz toga uzorka učiniti dostupnim trećim licima,
  - b) taj uzorak ili bilo koji materijal dobiven iz toga uzorka upotrebljavati drugačije osim u eksperimentalne ili istraživačke svrhe, izuzimajući ako se podnositelj prijave ili vlasnik patenta, zavisno od slučaja, izričito odrekao prava na takvu obavezu tražioca.
- (4) Na zahtjev podnosioca prijave nezavisnom stručnjaku treba ograničiti dostupnost pohranjenom materijalu na dvadeset godina od dana podnošenja prijave patenta u slučaju kada je prijava odbijena ili povučena. U tome slučaju primijenit će se, na odgovarajući način, odredbe iz stava (3) ovog člana.
- (5) Zahtjevi podnosioca prijave iz st. (1) i (4) ovog člana mogu se podnijeti samo do datuma do kojeg se smatra da su ispunjeni tehnički uvjeti za objavljivanje prijave patenta.
- (6) Obaveza iz stava (3) tačka b) ovog člana ne postoji ako se tražilac koristi izdanim uzorkom pohranjenog živog biološkog materijala na osnovu prisilne licencije.

Član 14.
(Nedostupnost uzorka živog biološkog materijala)

- (1) Ako uzorak živog biološkog materijala nije više dostupan u ustanovi u kojoj je bio pohranjen, niti je prenesen u neku drugu ovlaštenu ustanovu u kojoj bi bio dostupan, smatra se da u prijavi patenta pronalazak nije opisan u smislu člana 20. stav (3) Zakona.
- (2) Smatrat će se da nisu nastupile pravne posljedice zbog nedostupnosti pohranjenog živog biološkog materijala u skladu sa članom 93. tačka d) Zakona ako je udovoljeno ovim uvjetima:
- a) ako pohranilac u roku od tri mjeseca od dana kad je dobio obavijest od ovlaštene ustanove da je prvobitno pohranjeni živi biološki materijal postao nedostupan, ponovno pohrani uzorak tog živog biološkog materijala pod istim uvjetima kao što su oni propisani Budimpeštanskim ugovorom,
  - b) ako pohranilac pri ponovnom pohranjivanju priloži potpisano izjavu da je ponovno pohranjeni živi biološki materijal jednak onome koji je prvobitno pohranjen,
  - c) ako Institut u roku od četiri mjeseca od dana ponovnog pohranjivanja primi primjerak potvrde o pohranjivanju uzorka živog biološkog materijala, koju izdaje ovlaštena ustanova i koja sadržava broj prijave patenta, odnosno patenta na koji se pohranjivanje odnosi.
- (3) Ako je razlog nedostupnosti živog biološkog materijala njegova nevitalnost, on se mora ponovno pohraniti kod iste ovlaštene ustanove kod koje je bio prije toga pohranjen, a ako je neki drugi razlog, živi biološki materijal može se pohraniti i kod neke druge ovlaštene ustanove.
- (4) Ako ovlaštena ustanova kod koje je živi biološki materijal prvobitno pohranjen izgubi status ovlaštene ustanove ili prestane djelovati kao ovlaštena ustanova za pohranjivanje živog biološkog materijala u području konkretne vrste živog biološkog materijala, a pohranilac ne bude u roku od šest mjeseci obaviješten o nastaloj promjeni, rok od tri mjeseca iz stava (2) tačka a) ovog člana počinje teći od dana objavljivanja te promjene u "Službenom glasniku" Instituta (u dalnjem tekstu: Službeno glasilo).

Član 15.
(Popisi nukleotidnih i/ili aminokiselinskih sekvenci)

- (1) Ako prijava patenta sadržava otkrivanje jedne nukleotidne i/ili aminokiselinske sekvence ili više njih, opis prijave mora sadržavati popis sekvenci.
- (2) Svaki popis sekvenci koji nije sadržan u opisu, odnosno nije priložen, prilikom podnošenja prijave patenta neće činiti dio opisa.

DIO TREĆI - REGISTAR PRIJAVA PATENATA

Član 16.
(Sadržaj registra prijava patenata)

- (1) O prijavama patenata kojima je zaključkom utvrđen datum podnošenja Institut vodi poseban registar (u dalnjem tekstu: registar prijava patenata).
- (2) Registar prijava patenata sadrži sljedeće podatke:
- a) broj prijave patenta,
  - b) datum podnošenja prijave patenta,
  - c) broj i datum prvobitne prijave u slučaju podjele prijave patenta,
  - d) podatak o zatraženom pravu prvenstva; država u kojoj je podnesena prva prijava, datum kad je podnesena prijava i broj koji joj je dodijeljen,
  - e) podatke o podnosiocu prijave, prezime, ime i prebivalište ako je riječ o fizičkom licu, ili firmu i sjedište ako je riječ o pravnom licu,

- f) podatke o pronalazaču, prezime, ime i prebivalište, ili podatke o izjavi pronalazača da ne želi biti naveden u prijavi,
- g) podatke o predstavniku, prezime, ime i prebivalište ako je riječ o fizičkom licu, ili firmu i sjedište ako je riječ o pravnom licu,
- h) naziv pronalaska,
- i) oznaku MKP,
- j) podatke o izlaganju na međunarodnoj izložbi u skladu sa članom 9. tačka b) Zakona ako je pronalazak bio izložen,
- k) datum objavljivanja prijave patenta i broj Službenog glasila,
- l) podatke o međunarodnoj prijavi propisane članom 20. stav (2) ovog pravilnika ako je takva prijava podnesena,
- m) podatke o zahtjevu za potpuno ispitivanje uvjeta za priznanje patenta, ili podatke o zahtjevu za priznanje patenta na osnovu podnesenih rezultata potpunog ispitivanja prijave patenta, ili podatke o zahtjevu za priznanje konsenzualnog patenta,
- n) podatke o podnošenju prigovora na konsenzualni patent i uplaćenoj taksi i troškovima postupka,
- o) podatke o načinu okončanja upravnog postupka odlukom Instituta,
- p) podatke o prestanku prava iz prijave zbog neplaćanja godišnje takse i troškova postupka za održavanje,
- r) podatke o svim promjenama u vezi s prijavom patenta koje se odnose na upisivanje:
  - promjene podnosioca, promjene pronalazača, promjene predstavnika,
  - prijenosa prava,
  - licencije,
  - pljenidbe,
  - zaloge,
  - stečaja i drugo,
- s) podatke o pokrenutom postupku po žalbi:
  - datum podnošenja,
  - podaci o podnosiocu žalbe,
  - naznaka odluke Instituta na koju se žalba podnosi,
- t) broj i datum zaključka Instituta, ako je on donesen o zahtjevu za nastavak postupka iz člana 49. Zakona, odnosno o prijedlogu za ponovno uspostavljanje prava iz člana 50. Zakona,
- u) druge podatke o prijavi.

Član 17.
(Izvod iz registra prijava patenata)

- (1) Registar prijava patenata je javan za prijave patenata koje su objavljene.
- (2) Izvod iz registra izdaje se za prijave patenata koje su objavljene, na zahtjev zainteresiranog lica uz priložen dokaz o uplati propisane takse i troškova postupka. Izvod iz registra prijava sadržava minimalno podatke iz člana 16. stav (2) tač. a) do l) ovog pravilnika koji vrijede na dan izdavanja izvoda.

DIO ČETVRTI - UVJERENJE O PRAVU PRVENSTVA

Član 18.
(Sadržaj zahtjeva za izdavanje uvjerenja o pravu prvenstva)

Zahtjev za izdavanje uvjerenja o pravu prvenstva sadržava:

- a) izričitu naznaku da se zahtjeva izdavanje uvjerenja o pravu prvenstva,
- b) broj prijave patenta za koju se traži izdavanje uvjerenja,
- c) naznaku o zahtijevanom broju kopija uvjerenja,

- d) podatke o podnosiocu zahtjeva,
- e) potpis podnosioca zahtjeva,
- f) dokaz o uplati takse i troškova postupka za izdavanje uvjerenja o pravu prvenstva.

Član 19.
(Sadržaj uvjerenja o pravu prvenstva)

Uvjerenje o pravu prvenstva sadržava:

- a) podatke o podnosiocu prijave patenta, prezime, ime i prebivalište za fizičko lice, ili firmu i sjedište za pravno lice,
- b) datum podnošenja prijave patenta,
- c) broj prijave patenta,
- d) naziv pronalaska,
- e) opis pronalaska istovjetan sa opisom u prijavi na utvrđeni datum podnošenja,
- f) patentne zahtjeve istovjetne s patentnim zahtjevima u prijavi na utvrđeni datum podnošenja,
- g) crteže istovjetne sa crtežima u prijavi (ako ih sadržava) na utvrđeni datum podnošenja,
- h) naznaku o istovjetnosti podataka u uvjerenju i u prijavi patenta.

DIO PETI - OBJAVLJIVANJE PRIJAVE PATENTA

Član 20.
(Sadržaj objavljivanja prijave patenta)

- (1) U Službenom glasilu objavljaju se sljedeći podaci o prijavi patenta:
  - a) broj prijave patenta,
  - b) datum podnošenja prijave patenta,
  - c) datum objavljivanja prijave patenta,
  - d) podatak o zatraženom pravu prvenstva: država u kojoj je podnesena prva prijava, datum kad je podnesena i broj koji joj je dodijeljen,
  - e) broj i datum prvobitne prijave u slučaju podjele prijave patenta,
  - f) podaci o izlaganju na izložbi,
  - g) oznaka MKP,
  - h) naziv pronalaska,
  - i) podaci o podnosiocu prijave, prezime, ime i prebivalište ako je riječ o fizičkom licu, ili firma i sjedište ako je riječ o pravnom licu,
  - j) podaci o pronalazaču, prezime, ime i prebivalište, ili podatak da pronalazač ne želi biti naveden u prijavi,
  - k) podaci o predstavniku,
  - l) sažetak,
  - m) karakteristični crtež ili crteži na koje se pozivaju opis pronalaska i patentni zahtjevi, odnosno hemijska formula koja od svih formula navedenih u prijavi najbolje karakterizira pronalazak.
- (2) Ako je riječ o prijavi podnesenoj u skladu sa članom 83. Zakona, uz podatke iz stava (1) ovog člana objavljaju se i sljedeći podaci:
  - broj međunarodne prijave,
  - datum podnošenja međunarodne prijave,
  - broj međunarodnog objavljivanja,
  - datum međunarodnog objavljivanja.
- (3) Podaci iz st. (1) i (2) ovog člana označavaju se Međunarodno dogovorenim brojevima za identifikaciju podataka (u dalnjem tekstu: kodovi INID).

Član 21.
(Objavljivanje zahtjeva za proširenje evropske prijave patenta)

- (1) Objavljivanje zahtjeva za proširenje evropske prijave patenta sadrži sljedeće podatke:
- a) podaci o evropskoj prijavi patenta – datum podnošenja i broj evropske prijave patenta,
  - b) podaci o međunarodnoj prijavi patenta propisani u članu 20. stav (2) ovog pravilnika ako je podnesena,
  - c) podaci o objavljivanju evropske prijave patenta: broj objavljivanja prijave, datum objavljivanja,
  - d) podaci o pravu prvenstva: broj i datum prve prijave i naznaka države u kojoj je podnesena,
  - e) podaci o podnosiocu prijave: prezime, ime i prebivalište za fizičko lice, ili firma i sjedište za pravno lice,
  - f) podaci o pronalazaču: prezime, ime i prebivalište, ili podaci o izjavi pronalazača da ne želi biti naveden u prijavi,
  - g) naziv pronalaska na engleskom jeziku.

(2) Podaci iz stava (1) ovog člana označavaju se Međunarodno dogovorenim brojevima za identifikaciju podataka (u dalnjem tekstu: kodovi INID).

DIO ŠESTI - ISPITIVANJE UVJETA ZA PRIZNANJE PATENTA

Član 22.
(Sadržaj i forma zahtjeva za ispitivanje uvjeta za priznanje patenta)

(1) Zahtjevi iz člana 38. stav (1) Zakona podnose se Institutu u zakonskom roku, u pisanim obliku, uz naznaku broja prijave patenta i izričitu naznaku koji zahtjev iz člana 38. stav (1) Zakona se podnosi.

(2) Podaci iz stava (1) ovog člana navode se na obrascu zahtjeva za ispitivanje uvjeta za priznanje patenta P02, koji je sastavni dio ovog pravilnika.

(3) Uz zahtjev iz člana 38. stav (1) tačka b) Zakona Institutu se mora podnijeti i:

- a) izvještaj o pretraživanju stanja tehnike i njegov prijevod na jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine,
- b) izvještaj o potpunom ispitivanju s patentnim zahtjevima na osnovu kojih je urađen, kao i njihov prijevod na jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine,
- c) patentni spis s prevedenim patentnim zahtjevima i prevedenim zamjenskim listovima opisa ukoliko je opis izmijenjen u odnosu na podnesenu prijavu,
- d) dokaz o uplaćenoj taksi i troškovima postupka.

(4) Uz zahtjev iz člana 38. stav (1) tačka a) Zakona potrebno je dostaviti i prijevod prijave na Engleski jezik ukoliko to Institut zahtjeva.

Član 23.
(Objavljivanje zahtjeva za priznanje patenta bez provođenja
postupka potpunog ispitivanja - konsenzualni patent)

Objavljivanje zahtjeva za dodjelu konsenzualnog patenta u Službenom glasilu sadržava sljedeće podatke:

- a) broj prijave patenta,
- b) datum podnošenja zahtjeva,
- c) o podnosiocu prijave i/ili zahtjeva, prezime, ime i prebivalište za fizičko lice, ili firma i sjedište za pravno lice,
- d) oznaku MKP,
- e) broj Službenog glasila u kojem je objavljena prijava patenta,

f) naziv pronalaska.

DIO SEDMI - PRIGOVOR NA ZAHTJEV ZA DODJELU KONSENZUALNOG PATENTA

Član 24.

(Sadržaj prigovora na zahtjev za dodjelu konsenzualnog patenta)

- (1) Prigovor na zahtjev za dodjelu konsenzualnog patenta mora sadržavati:
- a) izričitu naznaku o prigovoru na dodjelu konsenzualnog patenta,
  - b) podatke o podnosiocu prigovora, prezime, ime i prebivalište za fizičko lice, ili firmu i sjedište za pravno lice,
  - c) broj prijave konsenzualnog patenta,
  - d) podatke o podnosiocu prijave kojom se zahtijeva priznanje konsenzualnog patenta,
  - e) naziv pronalaska,
  - f) podatke o predstavniku, ako se prigovor podnosi posredstvom predstavnika, te urednu punomoć,
  - g) potpis podnosioca prigovora ili njegovog predstavnika,
  - h) dokaz o uplati takse i troškova postupka.
- (2) Uz podatke iz stava (1) ovog člana potrebno je navesti razloge zbog kojih se podnosi prigovor.

DIO OSMI - PROŠIRENI EVROPSKI PATENT

Član 25.

(Zahtjev za upisivanje u registar patenata)

Zahtjev za upisivanje proširenog evropskog patenta u registar patenata podnosi se na obrascu P03, koji je sastavni dio ovog pravilnika. Zahtjev sadrži:

- a) podatke o podnosiocu,
- b) podatke o predstavniku,
- c) broj objavljenog evropskog patenta,
- d) datum objavljivanja,
- e) naziv pronalaska na jednom od službenih jezika Bosne i Hercegovine,
- f) punomoć,
- g) dokaz o uplati takse i troškova postupka.

DIO DEVETI - REGISTAR PATENATA

Član 26.

(Sadržaj registra patenata)

- (1) O priznatim patentima i konsenzualnim patentima Institut vodi poseban registar (u dalnjem tekstu: registar patenata).
- (2) Registar patenata sadržava sljedeće podatke:
- a) broj patenta ili broj konsenzualnog patenta,
  - b) podatak o vrsti i datum podnošenja zahtjeva na osnovu kojeg je priznat patent ili konsenzualni patent,
  - c) broj i datum rješenja o priznanju patenta ili konsenzualnog patenta, odnosno datum upisivanja patenta ili konsenzualnog patenta u registar patenata,
  - d) datum objavljivanja priznatog patenta ili konsenzualnog patenta,
  - e) datum podnošenja prijave patenta,

- f) datum objavljivanja prijave patenta,
- g) broj prvobitne prijave ako se radi o izdvojenoj prijavi,
- h) podatak o priznatom pravu prvenstva: država u kojoj je podnesena prva prijava, datum kad je podnesena i broj koji joj je dodijeljen,
- i) podatke o međunarodnoj prijavi propisane članom 20. stav (2) ovog pravilnika ako je takva prijava podnesena,
- j) naziv pronalaska,
- k) oznaka MKP,
- l) podatke o nosiocu patenta, prezime, ime i prebivalište za fizičko lice, ili firmu i sjedište za pravno lice,
- m) podatke o pronalazaču, prezime, ime i prebivalište, ili podatak o izjavi pronalazača da ne želi biti naveden u prijavi patenta,
- n) podatke o predstavniku, prezime, ime i prebivalište za fizičko lice, ili firmu i sjedište za pravno lice,
- o) podatke o svim promjenama u vezi s patentom koje se odnose na upisivanje:
  - promjene nosioca, promjene pronalazača, promjene predstavnika,
  - prijenosa prava,
  - licencije,
  - pljenidbe,
  - zaloga,
  - stečaja i drugo,
- p) podatke o postupku povodom prijedloga za proglašavanje rješenja o priznanju patenta ništavim (datum podnošenja, podnositac, vrsta i datum odluke),
- r) podatke o postupku povodom žalbe (datum podnošenja, podnositac, vrsta i datum odluke),
- s) podatke o zahtjevu za odricanje patenta,
- t) rješenje o nastavku postupka iz člana 49. Zakona, ili ponovnom uspostavljanju prava iz člana 50. Zakona ako je doneseno (broj i datum),
- u) vrsta i datum odluke u pogledu prijedloga za ukidanje rješenja o priznanju patenta,
- v) podatke o prestanku važenja patenta: pravna osnova i datum prestanka, te obim prestanka u slučaju djelimičnog prestanka zbog odricanja, postupka poništenja ili žalbenog postupka,
- z) podaci o svjedodžbi o dodatnoj zaštiti,
- w) druge podatke o patentu.

Član 27.
(Upisivanje podataka po službenoj dužnosti)

(1) Institut će po službenoj dužnosti u registre iz čl. 16. i 26. ovog pravilnika upisati podatke o pokrenutim sudskim sporovima o kojima je Institut obaviješten, te o odnosnim pravomoćnim odlukama:

- a) datum podnošenja tužbe i broj predmeta,
- b) vrsta spora,
- c) broj i datum odluke, kao i podatak o pravomoćnosti.

(2) Ako je tužbom povodom odluke Instituta pokrenut upravni spor, osim ovih podataka, u registar se upisuju i broj i datum odluke protiv koje je podignuta tužba.

Član 28.
(Izvod iz registra patenata)

(1) Registrat patenata je javan.

(2) Izvod iz registra iz stava (1) ovog člana izdaje se na zahtjev zainteresiranog lica uz priložen dokaz o uplati propisane takse i troškova postupka.

(3) Izvod iz registra sadržava podatke iz člana 26. stav (2) ovog pravilnika koji vrijede na dan njegovog izdavanja.

Član 29.

(Sadržaj isprave o patentu ili konsenzualnom patentu)

Isprava o patentu, odnosno konsenzualnom patentu sadržava:

- a) broj patenta ili konsenzualnog patenta,
- b) naziv pronalaska,
- c) podatke o nosiocu patenta ili konsenzualnog patenta, ime i prezime za fizičko lice, ili firmu i sjedište za pravno lice,
- d) podatke o pronalazaču, prezime i ime,
- e) datum priznatog prava prvenstva,
- f) datum objavljivanja priznatog patenta,
- g) datum izdavanja isprave.

DIO DESETI - OBJAVLJIVANJE PATENTA

Član 30.

(Sadržaj objavljivanja podatka o priznatom patentu ili dodjeli konsenzualnog patenta)

(1) U Službenom glasilu objavljaju se sljedeći podaci o priznatom patentu:

- a) broj patenta ili konsenzualnog patenta,
- b) broj prijave patenta,
- c) datum podnošenja prijave patenta,
- d) podaci o priznatom pravu prvenstva: broj i datum podnošenja prve prijave, naznaka države, međunarodne ili međuvladine organizacije u kojoj je podnesena prva prijava,
- e) datum objavljivanja prijave patenta,
- f) naziv pronalaska,
- g) oznaka MKP,
- h) broj i datum prvobitne prijave u slučaju izdvojene prijave,
- i) podaci o nosiocu patenta, prezime, ime i prebivalište za fizičko lice, ili firma i sjedište za pravno lice,
- j) podaci o pronalazaču, prezime, ime i prebivalište, ili podatak da pronalazač ne želi biti naveden,
- k) podaci o predstavniku,
- l) prvi patentni zahtjev s naznakom broja preostalih patentnih zahtjeva.

(2) Podaci iz stava (1) ovog člana označavaju se kodovima INID.

(3) U Službenom glasilu objavljuje se i prestanak važenja patenta ili konsenzualnog patentu o čemu se objavljaju sljedeći podaci:

- a) broj patenta ili konsenzualnog patenta,
- b) naziv pronalaska,
- c) datum prestanka važenja patenta, pravna osnova, te obim prestanka,
- d) datum objavljivanja i broj Službenog glasila u kojem je objavljen patent ili konsenzualni patent.

Član 31.
(Sadržaj objavljivanja podataka o proširenom evropskom patentu)

(1) U Službenom glasilu objavljaju se sljedeći podaci o evropskom patentu iz člana 88. Zakona:

- a) oznaka MKP,
- b) broj patenta,
- c) broj i datum podnošenja zahtjeva za upisivanje u registar evropskog patentu,
- d) podaci o međunarodnoj prijavi patenta kako su propisani članom 20. stav (2) ovog pravilnika,
- e) podaci o pravu prvenstva: broj i datum prve prijave i naznaka države u kojoj je podnesena,
- f) podaci o pronalazaču,
- g) podaci o nosiocu patenta,
- h) podaci o predstavniku,
- i) naziv pronalaska,
- j) prvi patentni zahtjev s naznakom broja preostalih patentnih zahtjeva.

(2) Ako je kao rezultat prigovora ili zahtjeva za ograničenje podnesenog EPO-u evropski patent ostao na snazi s izmijenjenim patentnim zahtjevima, ili ako nosilac patenta dostavi ispravljeni prijevod patentnih zahtjeva, Institut će podatak o izmijenjenom prijevodu objaviti u Službenom glasilu.

(3) Podaci iz stava (1) ovog člana označavaju se kodovima INID.

DIO JEDANAESTI - PATENTNI SPIS

Član 32.
(Sadržaj patentnog spisa)

(1) Spis o patentu ili konsenzualnom patentu sadržava:

- a) naznaku da se izdaje patentni spis ili spis o konsenzualnom patentu,
- b) broj patenta,
- c) oznaku MKP,
- d) datum objavljivanja patenta ili konsenzualnog patenta,
- e) podatke o nosiocu patenta, prezime, ime i prebivalište za fizičko lice, ili firma i sjedište za pravno lice,
- f) podatke o pronalazaču, prezime, ime i prebivalište, ili naznaku o izjavi pronalazača da ne želi biti naveden,
- g) podatke o predstavniku, prezime, ime i prebivalište za fizičko lice, ili firma i sjedište za pravno lice,
- h) naziv pronalaska,
- i) datum podnošenja prijave,
- j) podatke o priznatom pravu prvenstva,
- k) datum objavljivanja prijave patenta,
- l) opis pronalaska,
- m) patentne zahtjeve,
- n) crteže ako postoje, odnosno formule ako je riječ o patentu koji je priznat za pronalazak iz područja hemije.

(2) Podaci iz stava (1) ovog člana označavaju se kodovima INID.

DIO DVANAESTI - UPISIVANJE PROMJENA U REGISTRE

Član 33.

(Zahtjev za upisivanje promjene u registre)

(1) Postupak za upisivanje promjene u registre koji se vode u Institutu pokreće se pisanim zahtjevom na popunjrenom obrascu P04, odnosno P09 ako se upisuje licenca, koji je sastavni dio ovog pravilnika. Zahtjevi se podnose u dva primjera.

(2) Zahtjev za upisivanje promjene mora sadržavati:

- a) izričitu naznaku da se zahtjeva upisivanje promjene u registar,
- b) broj prijave patenta ili broj patenta,
- c) podatke o podnosiocu zahtjeva (prezime, ime i prebivalište za fizičko lice, ili firmu i sjedište za pravno lice),
- d) podatke o podnosiocu prijave, odnosno nosiocu patenta, prezime, ime i prebivalište za fizičko lice, ili firmu i sjedište za pravno lice,
- e) potpis podnosioca zahtjeva ili njegovog predstavnika,
- f) naznaku o kojoj vrsti promjene je riječ.

(3) Uz zahtjev iz stava (2) ovog člana dostavlja se:

- a) dokaz o pravnoj osnovi promjene za koju se traži upisivanje u registar (ugovor, javna isprava ili izjava) ako je došlo do promjene lica koje je podnositelj prijave i nosilac patenta,
- b) uredna punomoć ako se postupak za upisivanje promjene pokreće posredstvom predstavnika,
- c) dokaz o uplaćenoj taksi i troškovima postupka.

(4) Ugovor ili javna isprava kojom se dokazuje pravna osnova promjene za koju se traži upisivanje u registre iz stava (1) ovog člana dostavlja se u originalu ili ovjerenoj kopiji, u cijelosti ili dijelu iz kojeg je jasno vidljivo da je promjena učinjena. Za promjenu imena ili adrese dovoljno je dostaviti ovjerenu kopiju dokaza o učinjenoj promjeni uz prijevod na jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine.

(5) Ugovor, javna isprava ili izjava iz prethodnog stava moraju biti prevedeni na jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine.

(6) Ako se upisivanjem promjene u registar mijenjaju podaci o podnosiocu prijave ili nosiocu patenta koji je strano fizičko ili pravno lice prema članu 4. Zakona, potrebno je dostaviti novu punomoć za predstavljanje novom podnosiocu prijave ili nosiocu patenta.

(7) Ako predviđeni prostor u pojedinoj rubrici obrasca iz stava (1) ovog člana nije dovoljan, zahtjevani podatak, s naznakom rubrike i njenog punog sadržaja, prilaže se kao poseban dodatak tom obrascu.

(8) Ovjereni primjerak obrasca iz stava (1) ovog člana Institut dostavlja podnosiocu kao potvrdu da su primljeni zahtjev i prilozi koji mu pripadaju.

(9) Institut, na zahtjev podnosioca prijave, nosioca patenta ili konsenzualnog patenta, odnosno po službenoj dužnosti, ispravit će greške u skladu sa članom 54. Zakona. Zahtjev za ispravku greške podnosi se na obrascu P08, koji je sastavni dio ovog pravilnika.

(10) Podaci o upisivanju promjene u registre objavljaju se uz odgovarajuće podatke iz stava (2) ovog člana u Službenom glasilu ako su prethodno objavljeni.

(10) Podaci koji se objavljaju u Službenom glasilu označavaju se kodovima INID.

Član 34.

(Zahtjev za upisivanje promjene predstavnika)

(1) Zahtjev za upisivanje promjene predstavnika podnosi se u dva primjera na obrascu P10 koji sadrži:

- a) broj prijave, odnosno prava,
- b) datum upisivanja prijave, odnosno prava u odgovarajući registar,

- c) podatke o podnosiocu prijave, odnosno podatke o nosiocu prava,
  - d) podatke o ranijem predstavniku i predstavniku koji podnosi zahtjev za upisivanje,
  - e) naznaku obima punomoći (generalna, pojedinačna za određenu ili više radnji u postupku),
  - f) podatke o plaćenim taksama i troškovima postupka,
  - g) potpis ili pečat podnosioca zahtjeva.
- (2) Uz zahtjev iz stava (1) ovog člana dostavljaju se:
- a) uredna punomoć,
  - b) dokaz o uplati takse i troškova postupka za rješenje po zahtjevu za upisivanje promjene.
- (3) Ako je zahtjev za upisivanje promjene predstavnika podnesen u skladu sa ovim članom, Institut donosi rješenje o upisivanju promjene predstavnika u registar. U suprotnom, Institut neće postupati po zahtjevu.
- (4) Podaci o promjeni predstavnika ne objavljaju se u Službenom glasilu.

Član 35.
(Postupanje po neuređnom zahtjevu)

- (1) Ako zahtjev za upisivanje promjene nije sastavljen u skladu sa članom 33. ovog pravilnika, ili ako ugovor ili javna isprava kojim se dokazuje pravna osnova promjene ne sadrže sve sastojke propisane zakonom, ili ako se podaci iz zahtjeva ne slažu s podacima iz registara, Institut poziva podnosioca da u roku od mjesec dana od datuma prijema poziva uredi zahtjev.
- (2) Ako podnositelj zahtjeva u roku iz stava (1) ovog člana ne postupi po pozivu, Institut će donijeti odgovarajuću odluku.

Član 36.
(Uvid u spis)

- (1) Institut pruža usluge davanja informacija u skladu sa članom 53. Zakona uz naplatu troškova postupka.
- (2) Uvid u spis obavlja se uvidom u original ili njegove umnožene primjerke, odnosno elektronske vidove pohranjivanja ako je spis pohranjen na taj način.
- (3) Na uvid se ne daju dijelovi spisa koje čine nacrti odluka i mišljenja i svi drugi dokumenti koji su upotrijebljeni u sastavljanju odluka i mišljenja a nisu dostavljeni strankama. Ne daje se na uvid ni bilo koji dokument koji prema diskrecionoj ocjeni nadležnog lica u Institutu ne bi služio svrsi da obavijesti javnost o prijavi patenta ili patentu.

DIO TRINAESTI - ŽALBA

Član 37.
(Postupak povodom žalbe)

- (1) Postupak povodom žalbe pokreće se podnošenjem žalbe Komisiji za žalbe Instituta.
- (2) Žalba iz stava (1) ovog člana mora sadržavati:
- a) izričitu naznaku da se podnosi žalba,
  - b) podatke o podnosiocu žalbe, za fizička lica prezime, ime i prebivalište, ili firmu i sjedište za pravna lica,
  - c) broj odluke na koju se podnosi žalba,
  - d) broj prijave patenta ili broj patenta,
  - e) navod o tome da li se podnosi žalba na odluku u cijelosti ili na pojedine njene dijelove, obrazložene razloge zbog kojih se podnosi žalba s potrebnim dokazima,
  - f) punomoć ako se podnosi posredstvom predstavnika,

- g) potpis podnosioca žalbe ili njegovog predstavnika.
- (3) Uz žalbu se dostavlja i dokaz o uplaćenoj taksi i troškovima postupka.
- (4) Žalba se dostavlja direktno ili poštom Institutu u dva istovjetna primjera.
- (5) Ako uz žalbu nije podnesen dokaz iz stava (3) ovog člana, Institut donosi zaključak o odbacivanju žalbe kao neuredne.

DIO ČETRNAESTI - NASTAVAK POSTUPKA I PONOVO USPOSTAVLJANJE PRAVA

Član 38. (Zahtjev za nastavak postupka)

Zahtjev za nastavak postupka podnosi se na obrascu P05 koji je sastavni dio ovog pravilnika i mora sadržavati sljedeće podatke:

- a) izričitu naznaku da se zahtjeva nastavak postupka uz naznaku vrste propuštene radnje,
- b) broj prijave patenta ili broj patenta,
- c) podatke o podnosiocu zahtjeva,
- d) podatke o predstavniku ako ga podnositelj zahtjeva ima,
- e) datum isteka roka i nastanka pravnih posljedica iz člana 49. stav (1) Zakona,
- f) potpis podnosioca zahtjeva ili njegovog predstavnika,
- g) dokaz o uplati takse i troškova postupka,
- h) punomoć.

Član 39. (Sadržaj, uvjeti i postupak po prijedlogu i objavljivanje podataka)

- (1) Prijedlog za ponovno uspostavljanje prava podnosi se na obrascu P06 koji je sastavni dio ovog pravilnika i mora sadržavati sljedeće podatke:
  - a) izričitu naznaku da se zahtjeva ponovno uspostavljanje prava uz naznaku vrste propuštene radnje,
  - b) broj prijave patenta ili broj patenta,
  - c) podatke o podnosiocu prijedloga,
  - d) podatke o predstavniku ako ga podnositelj prijedloga ima,
  - e) potpis podnosioca prijedloga ili njegovog predstavnika.
- (2) Uz zahtjev iz stava (1) ovog člana Institutu se dostavljaju i:
  - a) navodi o razlozima zbog kojih se zahtjeva ponovno uspostavljanje prava,
  - b) dokazi o opravdanosti razloga iz tačke a) ovog stava,
  - c) dokaz o uplati takse i troškova postupka,
  - d) punomoć ako podnositelj ima predstavnika.
- (3) Ako prijedlog za ponovno uspostavljanje prava ne sadrži sve propisane dijelove iz st. (1) i (2) ovog člana, Institut će pozvati podnosioca da u roku od petnaest dana od prijema poziva formalno uredi prijedlog. Ako podnositelj ne postupi po pozivu u propisanom roku, Institut će donijeti zaključak o odbacivanju prijedloga za ponovno uspostavljanje prava.
- (4) Ako je podneseni prijedlog uredan u formalnom smislu, ili ako naknadno bude uređen na način propisan stavom (3) ovog člana, Institut će ispitati opravdanost prijedloga.
- (5) Ako Institut utvrdi da je prijedlog opravdan, donijet će zaključak kojim se usvaja prijedlog za ponovno uspostavljanje prava.
- (6) Ako podnositelj ne dostavi Institutu izjašnjenje u skladu sa članom 50. stav (4) Zakona u propisanom roku, smatraće se da je saglasan s razlozima za djelimično ili potpuno odbijanje prijedloga i Institut će donijeti odgovarajući zaključak.
- (7) Ako podnositelj dostavi izjašnjenje iz stava (6) ovog člana, Institut će ispitati njegovu osnovanost i donijeti odgovarajući zaključak.

(8) Podaci o ponovnom uspostavljanju prava objavljaju se uz odgovarajuće podatke iz stava (1) ovog člana u Službenom glasilu ukoliko je prethodno objavljen gubitak prava iz prijave patenta ili patenta, odnosno konsenzualnog patenta.

(9) Podaci koji se objavljaju u Službenom glasilu označavaju se kodovima INID.

DIO PETNAESTI - SVJEDODŽBA O DODATNOJ ZAŠТИ

Član 40.

(Zahtjev za izdavanje svjedodžbe o dodatnoj zaštiti)

(1) Postupak za izdavanje svjedodžbe pokreće se podneskom koji sadržava:

- a) zahtjev za izdavanje svjedodžbe u kojem moraju biti navedeni sljedeći podaci:
  - izričita naznaka da se zahtijeva izdavanje svjedodžbe,
  - naziv i adresa podnosioca,
  - naziv i adresa predstavnika ako ga podnositelj ima,
  - broj osnovnog patenta i naziv pronalaska,
- b) broj i datum prvog odobrenja za stavljanje proizvoda u promet, ili naznaka broja i datuma prvog odobrenja, ako podneseno odobrenje nije i prvo odobrenje za stavljanje proizvoda u promet,
- c) odobrenje za stavljanje proizvoda u promet, koje je izdao nadležni organ, u postupku koji je propisan posebnim propisom,
- d) dokaz iz kojeg je vidljiv identitet proizvoda, sadržaj provedenog postupka i Službeno glasilo u kojem je objavljen podatak o odobrenju ako odobrenje navedeno u stavu (1) tačka b) ovog člana nije prvo odobrenje za stavljanje proizvoda u promet,
- e) dokaz o izvršenoj uplati takse i troškova postupka za izdavanje svjedodžbe.

(2) Ako je podnositelj zahtjeva za izdavanje svjedodžbe nosilac više od jednog patenta za isti proizvod, može mu se izdati samo jedna svjedodžba za taj proizvod.

(3) Ako se dva ili više zahtjeva odnose na isti proizvod i potječe od dva ili više nosilaca različitih patenata, svakome od njih može biti izdata po jedna svjedodžba za taj proizvod.

(4) Zahtjev iz stava (1) tačka a) ovog člana podnosi se na obrascu P07 koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Član 41.

(Registar svjedodžbi o dodatnoj zaštiti)

U registar svjedodžbi o dodatnoj zaštiti (u dalnjem tekstu: svjedodžba) za lijekove namijenjene ljudima i životinjama, te za sredstva za zaštitu bilja upisuju se sljedeći podaci:

- a) broj zahtjeva za izdavanje svjedodžbe,
- b) datum podnošenja zahtjeva,
- c) naziv proizvoda, odnosno sredstva, za koji se zahtijeva izdavanje svjedodžbe (hemski ili generičko ime),
- d) broj svjedodžbe,
- e) datum donošenja rješenja o izdavanju svjedodžbe,
- f) podaci o podnosiocu zahtjeva: prezime, ime i prebivalište ako je riječ o fizičkom licu, ili firma i sjedište ako je riječ o pravnom licu,
- g) podaci o nosiocu svjedodžbe: prezime, ime i prebivalište ako je riječ o fizičkom licu, ili firma i sjedište ako je riječ o pravnom licu,
- h) podaci o predstavniku, prezime, ime i prebivalište ako je riječ o fizičkom licu, ili firma i sjedište ako je riječ o pravnom licu,
- i) broj i datum podnošenja prijave osnovnog patenta, te naziv pronalaska,
- j) broj i datum odobrenja za stavljanje proizvoda u promet i naziv proizvoda, odnosno sredstva navedenog u odobrenju,
- k) vrijeme trajanja svjedodžbe,

- l) podaci o uplaćenim godišnjim troškovima postupka za održavanje svjedodžbe,
- m) podaci o načinu okončanja upravnog postupka odlukom Instituta,
- n) podaci o prestanku prava zbog neplaćanja godišnje takse i troškova postupka za održavanje prava,
- o) podaci o promjenama koje se odnose na:
  - podnosioca zahtjeva ili nosioca svjedodžbe (naziv, sjedište, prebivalište, predstavnik i dr.),
  - licenciju,
  - prijenos prava,
  - zalogu,
  - pljenidbu,
  - stečaj i dr.,
- p) podaci o postupku povodom proglašenja svjedodžbe ništavom (datum podnošenja, podnositelj, vrsta i datum odluke),
- r) podaci o postupku povodom žalbe (datum podnošenja, podnositelj, vrsta i datum odluke),
- s) podaci o prestanku važenja svjedodžbe; pravna osnova i datum prestanka, te obim prestanka u slučaju djelimičnog prestanka zbog odricanja, postupka poništenja ili žalbenog postupka,
- t) drugi podaci o prijavi ako je potrebno.

Član 42.

(Objavljivanje podataka o svjedodžbi o dodatnoj zaštiti)

- (1) U Službenom glasilu objavljaju se sljedeći podaci iz zahtjeva za izdavanje svjedodžbe:
  - a) broj zahtjeva za izdavanje svjedodžbe,
  - b) datum podnošenja zahtjeva,
  - c) broj osnovnog patenta,
  - d) naziv pronalaska,
  - e) naziv proizvoda, odnosno sredstva za koje se zahtjeva izdavanje svjedodžbe,
  - f) podaci o podnosiocu zahtjeva: prezime, ime i prebivalište ako je riječ o fizičkom licu, ili firma i sjedište ako je riječ o pravnom licu,
  - g) podaci o predstavniku,
  - h) broj i datum odobrenja za stavljanje proizvoda u promet i naziv proizvoda, odnosno sredstva navedenog u odobrenju;
  - i) broj i datum, te država prvog odobrenja za stavljanje proizvoda u promet,
- (2) U slučaju objavljivanja rješenja o odbijanju zahtjeva za izdavanje svjedodžbe, uz podatke iz stava (1) ovog člana objavljuje se i datum donošenja rješenja.
- (3) U slučaju objavljivanja rješenja o izdavanju uz podatke iz stava (1) ovog člana objavljuju se i:
  - a) datum donošenja rješenja,
  - b) broj svjedodžbe,
  - c) trajanje svjedodžbe,
  - d) nosilac svjedodžbe.
- (4) U slučaju objavljivanja prestanka važenja svjedodžbe, uz podatke iz stava (3) ovog člana objavljuju se i pravna osnova i datum prestanka svjedodžbe.

Član 43.
(Održavanje svjedodžbe o dodatnoj zaštiti)

- (1) Godišnja naknada troškova postupka za održavanje vrijednosti svjedodžbe plaća se Institutu za svaku godinu njenog efektivnog trajanja u iznosu propisanom posebnim propisom.
- (2) Godišnja naknada iz stava (1) ovog člana odnosi se na dvanaestomjesečni period koji počinje teći na dan i mjesec podnošenja prijave osnovnog patentu, počevši od datuma prestanka važenja osnovnog patentu, i naplaćuje se posebno za svaku godinu.
- (3) Ako je završni period kraći od dvanaest mjeseci, godišnja naknada plaća se za cijelu godinu.
- (4) Ako nosilac svjedodžbe ne plati godišnju naknadu u skladu sa stavom (2) ovog člana, može je platiti u dodatnom roku od šest mjeseci pod uvjetom da plati i dodatne takse i dodatne naknade troškova postupka.
- (5) Institut će obavijestiti nosioca o propuštanju da plati godišnju naknadu za održavanje svjedodžbe i na posljedice njihovog neplaćanja, te na mogućnost plaćanja iz stava (4) ovog člana.
- (6) Nosilac je dužan platiti godišnju naknadu održavanja svjedodžbe prvi put u roku od dva mjeseca od dana poziva Instituta.

DIO ŠESNAESTI - MEĐUNARODNA PRIJAVA PATENTA KOJA SE INSTITUTU PODNOSI PREMA UGOVORU O SARADNJI NA PODRUČJU PATENATA (PCT)

Član 44.
(Međunarodna prijava patenta koja se Institutu podnosi kao prijemnom uredu)

- (1) Međunarodna prijava patenta podnosi se Institutu kao prijemnom uredu u skladu sa članom 82. Zakona, na engleskom jeziku, u jednom primjerku s popunjениm obrascem PCT/Ro/101.
- (2) Potrebnu kopiju međunarodne prijave patenta sa svim dokumentima navedenim u kontrolnom listu priprema Institut na trošak podnosioca.
- (3) Evropski patentni ured obavlja međunarodno pretraživanje i međunarodno prethodno ispitivanje međunarodnih prijave koje se Institutu podnose kao prijemnom uredu.
- (4) Podnošenje međunarodne prijave podliježe plaćanju troškova propisanih Pravilnikom PCT, te taksi propisanih sporazumom između Evropskog patentnog ureda i Međunarodnog ureda Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo, kao i troškova postupka.

Član 45.
(Međunarodna prijava patenta koja se Institutu podnosi kao naznačenom uredu)

- (1) Za prijavu patenta koja se podnosi Institutu kao naznačenom uredu u skladu sa članom 83. Zakona podnositelj je dužan dostaviti Institutu:
- uredno popunjeno obrazac P01 s dodatnim listom DL-4,
  - prijevod međunarodne prijave na jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine,
  - izvještaj o međunarodnom pretraživanju na engleskom jeziku, te prijevod izvještaja na jedan od jezika Bosne i Hercegovine i objavu međunarodne prijave WO (bibliografske podatke),
  - dokaz o plaćenoj nacionalnoj taksi,
  - primjerak međunarodne prijave na engleskom jeziku,
  - prezime, ime i prebivalište pronalazača, ili izjavu pronalazača da ne želi biti naveden u prijavi.
- (2) Međunarodna prijava patenta koja se Institutu podnosi kao naznačenom uredu podnosi se u roku od trideset četiri mjeseca računajući od dana prvenstva prijave.

(3) Ako su patentni zahtjevi izmijenjeni u skladu sa članom 19. Ugovora PCT, potrebno je dostaviti međunarodnu prijavu iz stava (1) ovog člana s izmijenjenim patentnim zahtjevima i izjavu iz člana 19. Ugovora PCT u kojoj su objašnjene učinjene izmjene, kao i njihov prijevod na jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine.

Član 46.

(Međunarodna prijava patenta koja se Institutu podnosi kao izabranom uredu)

(1) Za prijavu patenta koja se podnosi Institutu kao izabranom uredu u skladu sa članom 83. Zakona podnositelj je dužan dostaviti Institutu:

- a) prijevod međunarodne prijave na jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine,
- b) izvještaj o međunarodnom pretraživanju i međunarodnom preliminarnom ispitivanju, te njihove dodatke na engleskom jeziku i prijevode oba izvještaja i njihovih dodataka na jedan od službenih jezika u Bosni i Hercegovini,
- c) dokaz o plaćenoj taksi,
- d) primjerak međunarodne prijave,
- e) prezime, ime i prebivalište pronalazača, ili izjavu pronalazača da ne želi biti naveden u prijavi.

(2) Međunarodna prijava patenta koja se Institutu podnosi kao izabranom uredu podnosi se u roku od trideset četiri mjeseca računajući od dana prvenstva prijave.

(3) Ako je međunarodna prijava patenta izmijenjena u skladu sa članom 34. Ugovora PCT i ako izvještaj o međunarodnom prethodnom ispitivanju sadržava dodatke sa učinjenim izmjenama, međunarodne prijave iz stava (1) ovog člana moraju biti u skladu sa dodacima izvještaja o međunarodnom prethodnom ispitivanju, kao i njihovim prijevodima na jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine.

DIO SEDAMNAESTI – PROGLAŠAVANJE RJEŠENJA O PRIZNANJU PATENTA NIŠTAVIM

Član 47.

(Sadržaj prijedloga za proglašavanje rješenja o priznanju patenta ništavim)

(1) Prijedlog za proglašavanje rješenja o priznanju patenta ništavim sadržava:

- a) izričitu naznaku da se zahtjeva proglašavanje rješenja ništavim,
- b) broj priznatog patenta,
- c) broj rješenja o priznanju patenta,
- d) podatke o podnosiocu prijedloga,
- e) podatke o nosiocu patenta,
- f) potpis podnosioca prijedloga,
- g) podatke o predstavniku ukoliko ga ima,
- h) razloge zbog kojih se predlaže proglašavanje ništavim patenta sa potrebnim dokazima,
- i) dokaz o uplati takse i troškova postupka za prijedlog.

(2) Prijedlog iz stava (1) ovog člana podnosi se na obrascu P11 koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

DIO OSAMNAESTI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 48.

(Prestanak važenja drugih propisa)

Danom stupanja na snagu ovog pravilnika prestaje važiti Pravilnik o patentu ("Službeni glasnik BiH" broj 22/02).

Član 49.
(Stupanje na snagu Pravilnika)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a primjenjuje se od 1. januara 2011. godine.

Broj: IP-13198/10-01VL
6. decembra 2010. godine
Sarajevo

Direktorica
Instituta za intelektualno vlasništvo
Bosne i Hercegovine
Lidija Vignjević, v.r.